

skiego (tamże s. 799). Pierwszy z nich powoływa też W. Pola artykuł „Z pamiętników sioła“ z pod Bieskidu (w książce „Kłosy i kwiaty“ 1869, s. 8), gdzie też ta nazwa zachodzi. Ciekawą rzecz znalazłem w warszawskiej „Gazecie polskiej“ (nr. 65 z 6. marca 1827, s. 262); mianowicie twierdzą tam, że z e w z g l ę d ó w p r z y z w o i t o ś c i „nasze wieśniaczki sprzedają w Warszawie *białe* raki“.

18. „Polski most“.

W uzupełnieniu notatki p. St. Ciszewskiego, pod tym napisem ogłoszonej w „Ludzie“ (t. XVII, s. 135—7), przypominam łacińskie przysłowie, nieco odmienne od podanego w niej, zapisane w dziele nauczyciela Natana Chytraeusa „Variorum in Europa itinerum deliciae seu ex variis manuscriptis selectiora antum inscriptionum maxime recentium monumenta“ etc. (Herbornae Nassoviorum 1594, na s. 819)¹⁾, a przedrukowane wraz z innymi „Polonikami“ przez p. Józefa Zagrodzkiego w czasopiśmie „Muzeum“ (we Lwowie, rocznik XVIII 1902, zeszyt 11, s. 741). Oto tekst:

Pons polonicus	Monachus Boëmicus
Miles Australis	•Suevica Monialis
Italia [!] devotio	Prutenorum religio
Teutonicum [!] ieiunia	Gallorum constantia
Nihil valent omnia.	

Naturalnie należy czytać: Italica, Teutonorum. Chytraeus też na s. 817 zapisał niepochlebne zdanie o Polakach: „Sarmatae edaces, superbi, furaces“ (Zagrodzki i w.). Co do przysłowia polskiego, podanego w zbiorze przysłów chorwackich Daniczića, nadmienię nawiasem, że zwróciłem na nie uwagę już w swoich „Przyczynkach“ do Księgi przysłów S. Adalberga przed laty.

† Dr. Franciszek Krček.

Podejrzenie o czary w Krościenku²⁾.

Procesy o czary, a więcej jeszcze osądzenia o zмовę z nieczystymi siłami, zdarzały się nietylko zagranicą, ale czę-

¹⁾ Dzieło to musiało być swego czasu bardzo poczytnem, skoro drugie wydanie wyszło już w r. 1599, jak się dowiaduję z katalogu antykarskiego Nr. 2 R. Hönischa w Lipsku, świeżo otrzymanego.

²⁾ Mowa ta o miasteczku Krościenku nad Dunajcem.

stemi były i w Polsce. Tutaj to, jak i gdzieindziej, niejednokrotnie wyzyskiwano te posądzania dla celów prywatnych, używając ich jako środków do osiągnięcia swych osobistych zamiarów. O takim to właśnie posądzeniu o czary, które ściśle łączy się z walką prowadzoną między starostą czorsztyńskim Janem Baranowskim a miasteczkiem Krościenkiem, mówią nam akta grodzkie krakowskie (Castr. Crac. Rel. t. 47 p. 1955—56). W nich to bowiem w dniu 23. lipca 1622 r. podstarości Czorsztyński Jakób Zaleski, zanosi imieniem swego pana Jana Baranowskiego protest przeciwko urzędowi i mieszczanom krościeńskim, iż nie chcieli sądzić mieszczanek podejrzanej o czary. Podejrzanie takie padło na Dorotę żonę Wojciecha sługi miejskiego w Krościenku, którą rzekomo słudzy starosty pojмали na folwarku starościńskim „między bydłem na gusłach“ i oddali do więzienia miejskiego, żądając osądzenia jej według istniejących praw. Wprawdzie „urząd zupełny tameczny“ (krościeński) zebrał się na żądanie starosty dla sądzenia tej sprawy, ale ci to właśnie sędziowie — jak zeznaje podstarości — potajemnie się namówiwszy, nie wiedzieć dlaczego a „snacz obawiając się, aby też i inszych mieszczek albo i żon samychże nie powołała, (sprawa o czary) sądzić nie chcieli i zaraz z ratusza do domów swych rozeszli się“. Tego rodzaju postąpienie oburzyło już i tak zagniewanego starostę, oburzyło go zaś tembardziej, że w jego rozumieniu mieszcza Dorota przyprawiła go o wielkie szkody, „tak w nabiążach, jako i inszych pożytkach“, które obliczał sobie na 1000 grzywien polskich. Jak zeznaje Jakób Zaleski, starosta nie omieszka dochodzić swej szkody na urzędzie krościeńskim, czy jednak dochodził, i czy chociaż w pewnej mierze doprowadził do zrealizowania swoje pretensye, akta nie podają nam wiadomości.

Dr. Józef Rafacz.

Z dziejów zbójców podtatrzańskich.

Słusznie wydaje się porównanie zasłużonego badacza wieku XVII, wypowiedziane przy sposobności buntu Kostki-Napierskiego, iż Podhale nosiło podobny charakter na poł.-zachodnich granicach Polski, co Sicz zaporoska ze swą niesforną ludnością kozacką na kresach wschodnich ¹⁾. Jak ci bowiem cel

¹⁾ Kubala, Szkice hist. t. I. str. 320.